

DE MEMORABILI SIGNO EBURNEO NUPER EFFOSSO.

Constat inter omnes antiquitatis vere studiosos, neminem ad plenam ac perfectam veterum temporum notitiam pervenire posse, nisi artis veterum monumentis cognitis ac perspectis. Nam, ut hoc unum afferam, qui in veterum literarum thesauris omnem operam ponunt, alteram modo partem totius cultus et eruditionis priscorum ingeniorum animo percipiunt, hac quidem in re non dissimiles ei, qui nummi alicujus adversa parte inspecta, neglecta posteriore, totum se illud nomisma nosse sibi persuaderet. Ac ne illam quidem partem ex libris, quos temporum iniquitas ad hanc aetatem passa est durare, penitus perspectam habere possunt; etenim innumerabiles sunt veterum scriptorum et poetarum loci, quorum vis ei demum patebit, qui in pretiosissimis illis artificum veterum operibus perstrandis nonnihil certe studii collocaverit. Quot autem sunt Graecorum et Romanorum instituta, quibus his solum adminiculis aliqua lux affertur, quot denique res scitu dignissimae, quarum omnis scientia ex his venerandae vetustatis reliquiis nobis sit haurienda! Quare summo opere laudandus est vir doctissimus *Franciscus Fiedler*, gymnasii Vesaliensis decus, qui in conventu praeceptorum Rhenanorum et Guestphalorum anno superiore Tremoniae acto artis monumenta etiam in scholas introducenda et ad juvenilium ingeniorum eruditionem adhibenda summa, qua pollet, eloquentia commendaverit. ¹⁾ At enim ea est gymnasiolorum nostrorum conditio, ut raro praeceptoribus, nedum discipulis, occasio detur ejusmodi operum cognoscendorum. Hinc igitur fit, ut in ingenti programmatum, quae quotannis a ludorum magistris scribuntur, numero vix unum et alterum deprehendas, quo hujuscemodi res tractetur. Quo cupidius nos hac scribendi opportunitate ita utendum censuimus, ut de egregio et memorabili opere, quod fortunae beneficio in nostras manus per-

---

¹⁾ Vid. Museum des Rheinisch-Westphälischen Schulmänner-Vereins, tom. II, fascic. 3, p. 274. ss.

venit, breviter et pro curta nostra supellectile dissereremus. Quod enim abhinc biennio ad nos perlatum est sigillum eburneum singulari artificio perfectum quum propter operum ex hac materia factorum infrequentiam, tum propter eximiam ipsius signi elegantiam dignum visum est, quod ex temporum naufragio servatum in lucem protraheretur. Sed quum hoc scripturarum scholasticarum genus non solum doctorum hominum causa edi, verum etiam discipulis tradi soleat, in argumento tractando ita erat versandum, ut non modo lectorum eruditorum ratio habita esse videretur, sed ad adolescentium quoque captum oratio nonnihil se accommodaret. Quod iudices aequi velim meminerint, si in disputatione jam-jam exordienda nonnulla exposita offendent, quibus me supersedere potuisse putent.

I.

Tu igitur, gratiose lector, sine in mentem tibi revocari *Ausonii* prooemium suavissimi idyllii, quod inscriptum est *Mosella*; hujus enim v. 7. poeta mitiore dignus aetate

Praetereo, ait, arenem silientibus undique terris

Dummissum riguasque perenni fonte Tabernas.

Has autem *Ausonii* *Tabernas* hodie constat vicum fuisse, cui nomen *Belginum* ²⁾, ad viam militarem, quam sollers Romanorum industria *Magontiacum* inter et *Augustam* *Trevirorum* straverat. Ejus quidem vici pauca nunc vestigia ex terra eminent, inque iis turris longe lateque conspicua, quamquam ne haec quidem satis certa offert indicia originis Romanæ. Sed solum etiam nunc rudera tanta condit, ut accolis et gratissimam et copiosissimam ædificandi materiam suppeditet. Quo in loco rusticus quidam abhinc triennium, quum lapides effoderet, murum offendit vetustate collapsum, cujus inter partes disjectas duo lapides ita corruerant, ut quasi quoddam tectum efficerent. Quo casu sane quam felice factum est, ut ab interitu defenderetur pulcherrimum signum eburneum ibi repertum, quod deinceps a rustico velut res futilis ac frivola peregrinanti cuidam dono datum et ab hoc mihi venditum est.

Est vero illud sigillum, cujus adumbrationem pari magnitudine, a *Feldmanno* collega conjunctissimo factam, huic libello adjungendam curavimus, ita compositum, ut adspiciatur vir nudus, florenti aetate, qui propero, ut videtur, gressu incedens humeris gestat juvenem pariter nudum capite sine dubio graviter vulneratum; nam laeva manu caput ita premit, ut de vulnere nemo posset dubitare, etiamsi minore arte in oris lineamentis expressa esset tam clara dolorum significatio, ut eorum acerbitatem vel spectantes sentire videamur; gestantis autem vultus summa perfusus misericordia laboranti advertitur, quasi aegritudinem

²⁾ Vid. praeter *Ausonii* intpp. egregia disputatio *Der Vicus Belgicum* etc. von *Chassot* v. *Florencourt*; *Jahrb. des Vereins von Alterthumsfreunden im Rheinlande*, III, p. 43. ss.